

Graviditetsenkäten

FRÅGOR OCH SVAR FÖR SKR OCH REGIONER
MARS 2022

FAQ vid lansering av resultat från Graviditetsenkäten

Version 2022-03-09

Innehåll

Bakgrund	3
Graviditetsenkäten – vad och varför?	3
Vem kan besvara enkäten?	3
Så här gör kvinnan för att delta	3
Hur nås kvinnor som inte har e-legitimation?	3
Vilken typ av frågor ställs i enkäten?	4
Varför ställs inte frågor till partnern?	4
Det är intima frågor – vill kvinnor svara på dom?	4
Vilka språk finns enkäten översatt till?	4
Vem har tagit fram frågorna i Graviditetsenkäten?	4
Hur länge kommer Graviditetsenkäten att pågå?	4
Vad händer vid missfall?	4
Vad händer om barnet dör i magen eller vid förlossning?	5
Vad händer om kvinnan byter mödrahälsovårdsmottagning under graviditeten?	5
Vilka nås av enkäten? Inklusions- och exklusionskriterier	5
Kan man se vad enskilda kvinnor har svarat?	5
Vem bekostar Graviditetsenkäten?	5
Var vänder jag mig om jag har frågor om Graviditetsenkäten?	5
Frågor och svar om resultaten för perioden den 1 dec 2020 – 30 november 2021	6
Hur många kvinnor har svarat / hur hög är svarsfrekvensen?	6
Är svaren representativa för de nationella resultaten? Ex. glesbygd/storstad.....	6
Hur får verksamheten reda på resultaten?	6
Hur hanteras fritextsvaren?	6
Hur kan verksamheterna komma åt fritextsvaren?	6
Hur får media och andra intressenter reda på resultaten?	7
Varför har kvinnor som fött hemma inte kunnat svara på enkäten?	7
Hur går bortfallsanalys till / har det gjorts en bortfallsanalys.....	7

Bakgrund

Graviditetsenkäten – vad och varför?

Graviditetsenkäten är en del av den nationella satsningen på kvinnors hälsa och förlossningsvård, genom överenskommelse mellan regeringen och SKR.

Enkäten genomförs i nära samverkan med regionerna och skickas ut via 1177.se.

Syftet är fånga gravida och nyblivna mammors upplevelser av sin hälsa och erfarenheter av vården under graviditet, förlossning och året efter förlossning. Resultaten är ett viktigt underlag för förbättringsarbete inom hela vårdkedjan utifrån ett patientperspektiv.

Vem kan besvara enkäten?

Graviditetsenkäten är frivillig att besvara och består av tre olika delar som kan besvaras av den som:

- är gravid kring graviditetsvecka 25,
- födde barn för åtta veckor sedan,
- födde barn för ett år sedan.

Så här gör kvinnan för att delta

1. Gå till webbplatsen <https://www.1177.se>.
2. Klicka på ”Logga in”, högst upp på sidan.
3. Klicka på ”Logga in” mitt på sidan med en nyckelsymbol.
4. Någon form av e-legitimation krävs här av säkerhetsskäl. Välj sätt för legitimering, exempelvis ”Mobilt Bank-ID”.
5. I inloggat läge, klicka på ”Inställningar” under kvinnans namn högst upp på sidan.
6. Fyll i kontaktuppgifterna. Välj även att få ”Avisering från 1177 Vårdguiden” via e-post och/eller sms.
7. Klicka på ”Spara” längst ner.

När uppgifterna är ifyllda, får kvinnan automatiskt ett meddelande till sin e-post eller mobil när det är möjligt att fylla i respektive del av enkäten.

Från den dag enkäten kommit, har man sex veckor på sig att fylla i den.

Hur nås kvinnor som inte har e-legitimation?

Har kvinnan inte e-legitimation, så kommer hon inte åt sin Graviditetsenkät, eftersom det krävs av säkerhetsskäl för att logga in på 1177.se. Statistik från 1177 säger dock att vi når en bred majoritet inom målgruppen.

Enligt webbsidan bank-id.se har drygt 98 procent av alla 21–40-åringar ett Bank-ID, vilket är en e-legitimation som kan användas på 1177.se.

Varför enbart en elektronisk enkät?

Regionerna har valt att använda en elektronisk enkät med 1177.se som kanal. Bakgrunden är att Graviditetsenkäten inte är permanent, utan skickas ut så länge satsningen pågår. I nuläget finns överenskommelser mellan SKR och regeringen som sträcker sig fram till 31 december 2022.

Vilken typ av frågor ställs i enkäten?

Frågorna i enkäten handlar om kvinnans erfarenheter och upplevelser av vården och den egna hälsan, både det allmänna hälsotillståndet och besvär eller smärtor i underlivet i samband med graviditet och förlossning.

Varför ställs inte frågor till partnern?

Graviditetsenkäten syftar till att fånga in kvinnors upplevelser av vård och hälsa under graviditet, förlossning och tiden efter förlossning. För att kunna skicka ut en patientenkät så behöver det finnas registrerade uppgifter om patienten. Under tiden för graviditet och förlossning samlas de uppgifterna i Graviditetsregistret där kvinnan, om hon inte avböjt, registreras vid inskrivning under graviditet.

För perioden 'graviditet och förlossning' finns inga registeruppgifter om partnern och därmed inget sätt att inom ramen för denna typ av enkät att nå dem. I Graviditetsenkäten finns dock frågor om hur kvinnan upplever att partnern involverats och bemötts.

Det är flera intima frågor – vill kvinnor svara på dom?

Enkäten har frågor om exempelvis underlivsbesvär, infektioner eller inkontinensproblem under och efter en graviditet. I utvärderingen av pilotprojektet 2019, besvarades frågorna kring intima ämnen i princip i lika hög grad som övriga frågor. De kommenterades inte heller som olustiga eller för privata att besvara, tvärtom kom det kommentarer i fritext från kvinnor som uppskattade att få dela sina upplevelser.

Vilka språk finns enkäten översatt till?

Sedan april 2021 finns Graviditetsenkäten översatt till engelska, arabiska, farsi, finska, franska, spanska och somaliska. Språken är valda utifrån de översättningar som normalt görs för andra nationella patientenkäter. Informationsmaterial om enkäten som kan delas ut till gravida kvinnor och nyblivna mammor finns översatt till dessa språk, samt tigrinja.

Vem har tagit fram frågorna i Graviditetsenkäten?

Frågorna har utformats av SKR i nära samarbete med Graviditetsregistret, Bristningsregistret, Svenska Barnmorskeförbundet och Svensk Förening för Obstetrik och Gynekologi (SFOG).

Hur länge kommer Graviditetsenkäten att pågå?

Graviditetsenkäten skickas ut så länge satsningen pågår, i nuläget finns överenskommelser som sträcker sig fram till 31 december 2022.

Vad händer vid missfall?

Vid de tillfällen då mödrahälsovården registrerat i Graviditetsregistret att graviditeten avslutats före vecka 22+0, så skickas inte någon enkät ut. Skulle detta inte ske så får kvinnan den första enkäten i vecka 25. Denna innehåller dock en fråga som lyder "Är du fortfarande gravid" och dessa kvinnor kan då ange "nej" som svar.

Vad händer om barnet dör i magen eller vid förlossning?

Vid den händelse att barnet dör i magen efter vecka 22+0, eller vid förlossning, så kommer enkätens del två och tre i de allra flesta fall inte att skickas ut. Det sker via exkludering i Graviditetsregistret.

Vad händer om kvinnan byter mödrahälsovårdsmottagning under graviditeten?

Då kopplas hennes resultat till den första mottagningen, där hon registrerades i Graviditetsregistret. Det händer dock relativt sällan, och även om det förekommer så är bedömningen att det inte ska påverka de sammanvägda resultaten.

Vilka nås av enkäten? Inklusions- och exklusionskriterier

Enkäten är riktad till alla kvinnor som är gravida och föder barn i Sverige, med inklusionskriterierna att kvinnan har ett svenskt personnummer, en registrering införd i Graviditetsregistret samt registrerat ett konto på 1177.se.

Exklusionskriterier:

- Kvinnor som avböjt deltagande i Graviditetsregistret,
- kvinnor där vården inte registrerat data i Graviditetsregistret,
- kvinnor med reservnummer,
- de fall där mödrahälsovården registrerat i Graviditetsregistret att graviditeten avslutats före vecka 22+0, eller de fall då barnet dött i magen eller vid förlossning.

Kan man se vad enskilda kvinnor har svarat?

Nej. Personuppgifter som namn och personnummer avidentifieras och får enligt lag aldrig lämnas ut eller användas i rapporter eller i forskning. Det är frivilligt att besvara Graviditetsenkäten och att registreras i Graviditetsregistret. Svaren från Graviditetsenkäten presenteras på gruppnivå när resultaten presenteras för vårdens verksamheter. Innan resultaten får användas för eventuell, framtida forskning krävs alltid ett godkännande av Etikprövningsmyndigheten.

Vem bekostar Graviditetsenkäten?

Graviditetsenkäten finansieras med medel från överenskommelsen mellan SKR och regeringen om Kvinnors hälsa och förlossningsvård.

Finansieringen sker från SKR:s del av medlen och tas inte från regionernas pott. SKR samordnar arbetet kring enkäten, hantering av frågor och support, återföring av resultaten till regionerna samt framtagande av informationsmaterial till medarbetarna som möter kvinnorna.

Var vänder jag mig om jag har frågor om Graviditetsenkäten?

Om du har frågor om de nationella resultaten från Graviditetsenkäten är du välkommen att höra av dig till stödfunktionen för satsningen på Kvinnors hälsa på SKR via info@skr.se.

Har du frågor om regionala resultat, kontakta respektive region.

Frågor och svar om resultaten för perioden den 1 dec 2020 – 30 november 2021

Hur många kvinnor har svarat / hur hög är svarsfrekvensen?

Under Graviditetsenkäten första tolv månader har över 300 000 enkäter skickats ut och över 172 000 svar inkommit, från drygt 125 000 olika kvinnor. Det betyder att ungefär 47 000 kvinnor besvarat fler än en av de tre enkäterna.

Svarsfrekvensen ligger på nationell nivå mellan 52–57 procent för de tre enkätdelarna, det är ett väldigt gott resultat för den här typen av enkät.

Är det bara de som är nöjda som har svarat?

Nej. I de flesta frågor finns både mycket nöjda och mindre nöjda kvinnor som svarat. Vid jämförelse av de som svarat på Graviditetsenkäten med hela gruppen kvinnor som födde barn syns inga skillnader i grad av nöjdhet med sin förlossning (VAS-skalan*).

**VAS är förkortning för Visuellt Analog Skala. I det här sammanhanget är det en 10-gradig skala där kvinnan skattar sin förlossningsupplevelse.*

Är svaren representativa för de nationella resultaten?

Ex. glesbygd/storstad

Ja, i huvudsak. I bortfallsanalysen finns jämförelser med de som svarat på Graviditetsenkäten och med hela gruppen kvinnor som födde barn under samma period, det vill säga som finns i Graviditetsregistret december 2020 till och med november 2021. När det gäller ålder, förlossningssätt eller huruvida man är först- eller omföderska så syns inga väsentliga skillnader.

Däremot är det något fler svenskfödda och högutbildade som har svarat på enkäten. Andelen enkätsvarande som är utlandsfödda har dock stigit under sommaren och hösten 2021.

Hur får verksamheten reda på resultaten?

Graviditetsenkätens resultat på nationell, regional och verksamhetsnivå finns på graviditetsregistret.se. Resultaten är tillgängliga för personal som arbetar inom vårdkedjan under och efter graviditet genom inloggning med eTjänstekort/SITHS-kort. I inloggat läge finns en visningsyta (så kallad dashboard) med samtliga resultat från Graviditetsenkäten.

Resultaten uppdateras varje dygn. Alla verksamheter kommer åt samma resultat, det vill säga resultaten för riket samt alla regioner och verksamheter. Undantaget är fritextsvaren som exempelvis enhetsadministratörer för Graviditetsregistret har behörighet till och då enbart för den egna verksamheten.

Hur hanteras fritextsvaren?

Fritextsvaren delges enbart respektive verksamhet och får inte lämnas ut externt av personuppgiftsskäl.

Hur kan verksamheterna komma åt fritextsvaren?

Fritextsvaren finns att tillgå på graviditetsregistret.se i inloggat läge. Det är enhetsadministratörer och andra med högre behörighet som kan se fritextsvaren. På skr.se (sök på ”graviditetsenkät”) finns en handledning med tydlig beskrivning av hur man får ut resultat och fritextsvar via graviditetsregistret.se.

Hur får media och andra intressenter reda på resultaten?

Media och andra parter kan ta del av de nationella resultaten i sin helhet via en webbrapport på skr.se, sök på ”graviditetsenkät”. För att ta del av regionala resultat kontaktas respektive region.

Finns det grupper av kvinnor som drabbas mer av dåligt bemötande, eller dålig vård, än andra?

Vid en jämförelse mellan svaren från kvinnor med olika ålder, utbildningsnivå och födelse-land syns inga väsentliga skillnader. Skillnader mellan grupper finns på vissa specifika frågor, men då är skillnaderna oftast större mellan till exempel först- och omfödorskor, än mellan svensk- och utlandsfödda kvinnor eller mellan kvinnor med olika utbildningsnivå.

En observation är att kvinnor som skattar sin hälsa som dålig eller mycket dålig tenderar att ge lägre omdömen om vårdens prestation jämfört med övriga kvinnor. Det syns genomgående i enkätsvaren, exempelvis rörande upplevelsen av att bli bemött med respekt, känslan av trygghet och delaktighet samt upplevelse av att vården tillgodosett deras behov.

Varför har en del kvinnor som fött hemma inte kunnat svara på enkäten?

Det är intressant att ta del av alla erfarenheter när det gäller graviditet och förlossning, även hemförlossningar.

För att nå kvinnor som är gravida och har fött barn så görs utskick av Graviditetsenkäten automatiskt via registerdata från Graviditetsregistret, till kvinnor som passerar tidpunkterna för enkätens tre delar.

Utskicken styrs av att det finns en datajournal upprättad som är kopplad till en förlossningsklinik, och att uppgifter är registrerade i Graviditetsregistret.

I en del fall har barnmorskor som hjälper kvinnor vid hemförlossningar andra rutiner för hur journalen förs, vilket kan innebära att enkäten inte skickas ut.

I andra fall får kvinnor som fött hemma enkäten, precis som de som fött på sjukhus.

Hur går bortfallsanalys till / har det gjorts en bortfallsanalys

För att uppskatta om Graviditetsenkätens resultat återspeglar åsikterna hos alla födande kvinnor har bakgrundsinformation jämförts mellan de kvinnor som har svarat på enkäterna och samtliga kvinnor som fött barn under samma period, det vill säga som finns i Graviditetsregistret december 2020 till och med november 2021.

Eftersom den första enkäten besvaras innan förlossningen, har journaldata för dessa uppgifter inte överförts till Graviditetsregistret. Jämförelsen har därför endast gjorts för de som svarat på enkät två och enkät tre.¹

Bortfallsanalysen visar att de kvinnor som besvarat enkäten är relativt representativa för nyblivna mödrar generellt. De som svarat på enkäterna ligger nära alla födande sett till åldersfördelning, först- och omfödorskor samt olika förlossningssätt. Något sämre är representativiteten vad gäller födelse-land och utbildningsnivå. Dock har andelen svarande som är utlandsfödda stigit under sommaren och hösten 2021.

¹ De som svarat på enkät 1 och som hann föda barn innan december 2021 hade en representativitet som motsvarande kvinnorna som besvarat enkät 2 och enkät 3. För kvinnor som besvarat enkät 1, men ännu inte fött barn per 30 november 2021, saknas motsvarande uppgifter.